

Posudek oponenta bakalářské práce Jany Bílkové

„*Vyhodnocení pohřebního ritu období Ha/LT z lokality Tišice (okr. Mělník)*“ – „*Evaluation of the Ha/LT funeral rites at Tišice (district Mělník)*“, 78 stran, z toho 46 stran textu a 32 obrazových příloh, Ústav pro archeologii FF UK, Praha 2014.

Materiálovou základnou bakalářské práce Jany Bílkové se staly záchranné archeologické výzkumy vedené Archeologickým ústavem AV ČR Praha v letech 2003 a 2005 na lokalitě Tišice (okr. Mělník), kde byl na ploše 3,8 ha prozkoumán polykulturní sídelní a pohřební areál. Z tohoto rozsáhlého areálu byly Janou Bílkovou předloženy a hodnoceny funerální nálezy z doby železné, konkrétně pětice hrobů bylanské kultury, dva žárové z doby halštatské, tři kostrové hroby z doby laténské a blíže nedatovaný čtvercový příkop typu enclos. Cílem autorčiny práce bylo tyto materiály zpracovat, vyhodnotit a interpretovat.

Po úvodních čtyřech kapitolách (chronologické a geografické vymezení práce) autorka předkládá základní informace o lokalitě. Následuje popis objektů a nálezů z doby halštatské a laténské. V rámci daných období je stručně vyhodnocen resp. v obecné rovině shrnut pohřební ritus. Autorka přitom vychází ze zpracovaných nálezových (viz v práci: Foster – Kuna 2004; Marešová – Kuna 2005), restaurátorsko-konzervátorských (Svobodová 2004; 2005) a antropologických zpráv (Stránská 2004) či rovněž z chemicko-technologického rozboru keramiky (Vitovcová 2009). V případě některých hrobů z doby laténské se navíc opírá o materiály dříve publikované a precizně analyzované autorským kolektivem (Březinová 2007a; Sankot – Foster 2004; Sankot – Marešová – Foster 2007; Turek 1997). Díky těmto zprávám a publikacím měla autorka poměrně ojedinělou možnost vycházet ze širokého spektra specializovaných přírodovědných poznatků, což je při zpracování archeologických pramenů nepochybnou předností. Na druhou stranu je však třeba podotknout, že vlastní práci se zpracováním nálezů měla díky těmto analýzám do značné míry ulehčeno, což autorčin celkový vklad poněkud snižuje. I z toho důvodu lze bakalářské práci vytknout přílišnou strohost: pečlivější a komplexnější vyhodnocení by si vzhledem ke zvolenému tématu jistě zasloužil přinejmenším pohřební ritus starší doby železné. Detailnější pozornost mohla být vedle preciznějších popisů nálezových situací věnována například analýze parametrů hrobových jam (mohly být alespoň uvedeny v přehledné tabulce), prostorové analýze pohřebiště bylanské kultury (mj. analýza vzdáleností hrobů s ohledem na předpokládanou vnější a vnitřní konstrukci), antropologickému zhodnocení jedinců a jejich možnému vztahu (min. s ohledem na určené jedince tj. ženu a dítě), uložení milodarů v rámci hrobu apod. Ze zjevně nosné kapitoly 5.4. „*Vyhodnocení pohřebního ritu*“ (str. 20-21) tak kromě nejzákladnějších údajů o jednotlivých hrobech a jejich poněkud mechanického zařazení do kombinačních skupin podle Kouteckého bohužel nevyplývají širší data komplexněji hodnotící pohřební ritus, což je všeobecně ke škodě věci.

Přehlednost textu nadto ruší poměrně četné interpunkční (chybějící nebo nadbytečná znaménka), formální (nesprávně očíslované podkapitoly v kap. 5, a to v textu i v obsahu), stylistické (např. „*na při východním okraji*“: str. 12; „*hrdlem hrdlem*“: str. 19; „*představuje lokalitou polykulturní*“: str. 39 aj.) a terminologické nepřesnosti („*vpichování – vypichování*“: str. 25), ale i bibliografické překlepy (chybné citace/zkomolená příjmení např. „*Pič 1980*“:

str. 8; „Weinzier, 1899“: str. 9; „Venclové“: str. 32; „Kováčková“: str. 33). Z uvedených důvodů by si text jistě zasloužil pečlivější korektury. Určité úpravy by se však měly dotknout i části věnované typologii keramiky (mj. tatáž nádoba 2255-1 zařazena mezi dva typy, srov. obr. 18 a 19). Pro příští typologická rozpracování keramických nálezů bych proto autorce doporučil stanovit si přesně definovaná kritéria, na jejichž základě by bylo možné přiřadit nádoby ke konkrétním typům, čímž by se mohla vyhnout podobným eventuálním nepřesnostem.

Úroveň kresebné dokumentace nevybočuje z běžných archeologických standardů. Určitou výtku lze směřovat k půdorysům většiny hrobů bylanské kultury (obj. 2272: obr. 7; obj. 2255: obr. 9; obj. 3032: obr. 11), kde bohužel chybí čísla nálezů ztotožněná s nálezovými tabulkami, což však spíše než směrem k autorce zpracování patrně padá na vrub terénního výzkumu. Čtenář však může rovněž postrádat podrobnější dokumentaci k hrobům 4054 (bez půdorysu a nádoby, vyobrazen pouze nákrčník), 2282 (vyobrazen půdorys, avšak bez keramického materiálu) a u poškozeného hrobu 4013 alespoň ukázkou střepového materiálu z urny. U dvou posledně zmiňovaných objektů tak odpadá možnost verifikovat archeologický materiál, na jehož základě autorka datovala hroby do doby halštatské (str. 29).

Autorka ve vymezeném rámci projevila základní znalost tématu, dostačujícím způsobem popsala, vyhodnotila a interpretovala nálezy ze starší i mladší doby železné, čímž splnila cíl vytčený v úvodu své práce (str. 6). Prokázala rovněž dostatečnou znalost při práci s primárními prameny a příslušnou literaturou.

Janou Bílkovou byly zpracovány nové funerální materiály doby halštatské a laténské z lokality Tišice, což spolu s výsledky přírodovědných analýz představuje důležitý archeologický pramen pro středočeskou polabskou oblast v daných obdobích. Přínosem práce je, že autorka zohlednila nedávno provedený chemicko-technologický rozbor (Vitovcová 2009), který přináší nové poznatky do velmi potřebné diskuze o přítomnosti grafitu v keramice bylanské kultury.

Předložená bakalářská práce Jany Bílkové splňuje kritéria kladená na tento typ prací a doporučuji ji k obhájení.

V Mostě, dne 12. 6. 2014

Mgr. Marek Půlpán